YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

23 päivänä huhtikuuta 2009 *

Yhdistetyissä asioissa C-261/07 ja C-299/07,

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvista ennakkoratkaisupyynnöistä, jonka Rechtbank van koophandel te Antwerpen (Belgia) on esittänyt 24.5. ja 21.6.2007 tekemillään päätöksillä, jotka ovat saapuneet yhteisöjen tuomioistuimeen 1.6. ja 27.6.2007, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

VTB-VAB NV (C-261/07)

vastaan

Total Belgium NV,

ja

Galatea BVBA (C-299/07)

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

vastaan

Sanoma Magazines Belgium NV,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja P. Jann sekä tuomarit A. Tizzano (esittelevä tuomari), A. Borg Barthet, E. Levits ja J.-J. Kasel,

julkisasiamies: V. Trstenjak,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies M. Ferreira,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 18.6.2008 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– VTB-VAB NV, edustajinaan advocaat L. Eliaerts ja advocaat B. Gregoir,

– Total Belgium NV, edustajanaan advocaat J. Stuyck,

– Sanoma Magazines Belgium NV, edustajanaan advocaat P. Maeyaert,

– Belgian hallitus, asiamiehinään L. Van den Broeck ja T. Materne, avustajanaan avocat E. Balate,

– Espanjan hallitus, asiamiehenään M. Muñoz Pérez,

– Ranskan hallitus, asiamiehinään G. de Bergues ja R. Loosli-Surrans,

– Portugalin hallitus, asiamiehenään L. Inez Fernandes,

– Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään W. Wils,

kuultuaan julkisasiamiehen 21.10.2008 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyynnöt koskevat EY 49 artiklan ja sopimattomista elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisistä kaupallisista menettelyistä sisämarkkinoilla ja neuvoston direktiivin 84/450/ETY, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 97/7/EY, 98/27/EY ja 2002/65/EY sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2006/2004 muuttamisesta 11.5.2005 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/29/EY (sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskeva direktiivi) (EUVL L 149, s. 22; jäljempänä direktiivi) tulkintaa.

2 Nämä pyynnöt on esitetty kahdessa oikeudenkäynnissä, joista toisessa asianosaisina ovat VTB-VAB NV (jäljempänä VTB) ja Total Belgium NV (jäljempänä Total Belgium) ja toisessa Galatea BVBA (jäljempänä Galatea) ja Sanoma Magazines Belgium NV (jäljempänä Sanoma) ja joissa on kyse VTB:n ja Galatean sopimattomina pitämistä Total Belgiumin ja Sanoman kaupallisista menettelyistä.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön säännöstö

3 Direktiivin johdanto-osan 5, 6, 11 ja 17 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”5) – – rajatylittävään palvelujen ja tavaroiden tarjontaan tai sijoittautumisvapauteen kohdistuvat esteet – – olisi poistettava. Esteet voidaan poistaa ainoastaan vahvistamalla yhteisön tasolla yhdenmukaiset säännöt, joilla saavutetaan korkeatasoinen kuluttajansuoja, sekä selventämällä yhteisön tasolla tiettyjä oikeudellisia käsitteitä siinä määrin kuin tämä on tarpeen sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan varmistamiseksi ja oikeusvarmuuden vaatimuksen täyttämiseksi.

6) Tällä direktiivillä lähennetään jäsenvaltioiden lait, jotka koskevat kuluttajien taloudellisia etuja välittömästi vahingoittavia ja siten laillisesti toimivien kilpailijoiden taloudellisia etuja välillisesti vahingoittavia sopimattomia kaupallisia menettelyjä, sopimaton mainonta mukaan lukien. – –

11) Pitkälle menevällä lähentymisellä, joka toteutetaan lähentämällä tällä direktiivillä kansalliset säännökset, päästään korkeatasoiseen yhteiseen kuluttajansuojaan. Tässä direktiivissä vahvistetaan yksi kuluttajien taloudellista käyttäytymistä vääristävien sopimattomien kaupallisten menettelyjen yleinen kielto. Siinä säädetään myös säännöt aggressiivisille kaupallisille menettelyille, joita ei tällä hetkellä säädellä yhteisön tasolla.

17) Oikeusvarmuuden lisäämiseksi on suotavaa nimetä ne kaupalliset menettelyt, joita pidetään kaikissa olosuhteissa sopimattomina. Liitteessä I on sen vuoksi täydellinen luettelo kaikista kyseisistä menettelyistä. Nämä ovat ainoat kaupalliset menettelyt, joita voidaan pitää sopimattomina ilman 5–9 artiklan säännöksiin perustuvaa tapauskohtaista arviointia. Luetteloa voidaan muuttaa vain muuttamalla tätä direktiiviä."

4 Direktiivin 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Tämän direktiivin tarkoituksena on tukea sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa ja saavuttaa korkeatasoinen kuluttajansuoja lähentämällä jäsenvaltioiden lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset, jotka koskevat kuluttajien taloudellisia etuja vahingoittavia sopimattomia kaupallisia menettelyjä."

5 Direktiivin 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

– –

d) 'elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisillä kaupallisilla menettelyillä' (jäljempänä myös 'kaupallisilla menettelyillä') elinkeinonharjoittajan tointa, mainitse-

matta jättämistä, käyttäytymistä tai edustamista, kaupallista viestintää, mukaan lukien mainontaa ja markkinointia, joka liittyy välittömästi tuotteen myynnin edistämiseen, myymiseen tai toimittamiseen kuluttajille;

_ _”

6 Direktiivin 3 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tätä direktiiviä sovelletaan 5 artiklassa tarkoitettuihin elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisiin sopimattomiin kaupallisiin menettelyihin ennen jotakin tuotetta koskevaa liiketointa [, sen aikana] ja sen jälkeen.”

7 Direktiivin 4 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltiot eivät saa rajoittaa palveluiden tarjonnan vapautta eivätkä tavaroiden vapaata liikkumista tämän direktiivin yhdenmukaistamisen alaan kuuluvista syistä.”

8 Direktiivin 5 artiklassa, jonka otsikkona on ”Sopimattomien kaupallisten menettelyjen kieltäminen”, säädetään seuraavaa:

”1. Sopimattomat kaupalliset menettelyt ovat kiellettyjä.

2. Kaupallinen menettely on sopimaton, mikäli:

a) se on huolellisen ammatinharjoittamisen vaatimusten vastainen;

ja

b) se vääristää olennaisesti tai on omiaan vääristämään olennaisesti menettelyn saavutettavissa tai kohteena olevan keskivertokuluttajan tai, kun kaupallinen menettely on suunnattu tietylle kuluttajaryhmälle, ryhmään kuuluvan keskivertohenkilön taloudellista käyttäytymistä tuotteeseen nähden.

3. Kaupallisia menettelyjä, jotka todennäköisesti vääristävät olennaisesti vain selkeästi tunnistettavissa olevan [sellaisen] kuluttajaryhmän taloudellista käyttäytymistä, joka on erityisen altis [menettelyn] tai sen perustana olevan tuotteen suhteen henkisen tai fyysisen vajavaisuutensa, ikänsä tai herkkäuskoisuutensa vuoksi tavalla, jonka elinkeinonharjoittajan voidaan kohtuudella odottaa ennakoivan, arvioidaan kyseiseen ryhmään kuuluvan keskivertohenkilön näkökulmasta. Tällä ei rajoiteta yleisiä ja lainmukaisia mainontakäytäntöjä, joiden mukaisesti voidaan esittää liioittelevia väitteitä tai väitteitä, joita ei ole tarkoitus ymmärtää kirjaimellisesti.

4. Sopimattomia ovat erityisesti kaupalliset menettelyt, jotka ovat:

a) harhaanjohtavia 6 ja 7 artiklassa esitetyn mukaisesti;

tai

b) aggressiivisia 8 ja 9 artiklassa esitetyn mukaisesti.

5. Liitteessä I on luettelo niistä kaupallisista menettelyistä, joita pidetään kaikissa olosuhteissa sopimattomina. Samaa luetteloa on sovellettava kaikissa jäsenvaltioissa ja sitä voidaan muuttaa ainoastaan muuttamalla tätä direktiiviä."

9 Direktiivin 6 artiklassa, jonka otsikkona on "Harhaanjohtavat toimet", säädetään seuraavaa:

"1. Kaupallista menettelyä pidetään harhaanjohtavana, jos se sisältää virheellistä tietoa ja on siten totuuden vastainen tai jos se millään tavoin, yleinen esitystapa mukaan luettuna, harhauttaa tai on omiaan harhauttamaan keskivertokuluttajaa, vaikka tieto olisikin tosiasiallisesti virheetön jonkin seuraavassa esitetyn seikan osalta, ja jos se joka tapauksessa saa tai todennäköisesti saa hänet tekemään kaupallisen ratkaisun, jota hän ei muuten olisi tehnyt:

a) tuotteen olemassaolo tai sen luonne;

b) tuotteen pääominaisuudet, kuten sen saatavuus, edut, riskit, suorittaminen, koostumus, lisävarusteet, myynninjälkeinen asiakastuki ja valitusten käsittely, valmistus- tai suoritustapa ja -ajankohta, toimitus, käyttökelpoisuus, käyttötarkoitus, määrä, tuote-erittely, maantieteellinen tai kaupallinen alkuperä tai tulokset,

joita sitä käyttämällä odotetaan saavutettavan, taikka tuotteelle tehtyjen testien tai tarkastusten tulokset ja olennaiset piirteet;

c) elinkeinonharjoittajan sitoumusten laajuus, kaupallisen menettelyn perusteet ja myyntiprosessin luonne, maininta tai tunnus, joka liittyy tuotteen tai elinkeinonharjoittajan suoraan tai välilliseen sponsorointiin tai hyväksyntään;

d) hinta tai sen laskentatapa tai erityinen hintaetu;

e) huollon, osan, vaihtamisen tai korjauksen tarve;

f) elinkeinonharjoittajan tai hänen edustajansa luonne, ominaisuudet ja oikeudet, kuten henkilöllisyys ja varallisuus, pätevyys, asema, hyväksyntä, kytkentä tai yhteys ja hänen omistamansa teolliset, kaupalliset ja immateriaalioikeudet tai saamansa palkinnot ja tunnustukset;

g) kuluttajan oikeudet, mukaan lukien oikeus korvaukseen tai hyvitykseen sellaisena kuin niistä on säädetty kulutustavaroiden kauppaa ja niihin liittyviä takuita koskevista tietyistä seikoista 25 päivänä toukokuuta 1999 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 1999/44/EY [(EYVL L 171, s. 12)] tai kuluttajan mahdollisesti kohtaamat riskit.

2. Kaupallista menettelyä pidetään harhaanjohtavana myös, mikäli se asiayhteydessä, kun otetaan huomioon kaikki seikat ja olosuhteet, näin saa tai todennäköisesti saa keskivertokuluttajan tekemään kaupallisen ratkaisun, jota hän ei muuten olisi tehnyt, ja mikäli siihen liittyy:

a) tuotteen markkinointi, mukaan lukien vertaileva mainonta, joka aiheuttaa sekaannusta kilpailijan tuotteiden, tavaramerkkien, kauppanimitysten ja muiden erottavien tunnusten kanssa;

b) sellaisten sitoumusten noudattamatta jättäminen, jotka sisältyvät käytännesääntöihin, joita elinkeinonharjoittajat ovat sitoutuneet noudattamaan, mikäli:

i) sitoumus ei ole pyrkimysluonteinen vaan vakaa ja todennettavissa oleva;

ja

ii) elinkeinonharjoittaja ilmoittaa kaupallisen menettelyn yhteydessä, että hän noudattaa käytännesääntöjä.”

10 Direktiivin 7 artiklassa, jonka otsikkona on ”Harhaanjohtavat mainitsematta jättämiset”, säädetään seuraavaa:

”1. Kaupallista menettelyä pidetään harhaanjohtavana, jos sen asiayhteydessä, kun otetaan huomioon kaikki seikat ja olosuhteet sekä viestintävälineen rajoitukset, jätetään mainitsematta olennaisia tietoja, joita keskivertokuluttaja tarvitsee asiayhteyden mukaan perustellun kaupallisen ratkaisun tekemiseen, ja jos se näin saa tai todennäköisesti saa keskivertokuluttajan tekemään kaupallisen ratkaisun, jota hän ei muuten olisi tehnyt.

2. Harhaanjohtavana mainitsematta jättämisenä, ottaen huomioon 1 kohdassa kuvatut seikat, pidetään myös sitä, jos elinkeinonharjoittaja salaa tai antaa epäselvällä, käsittämättömällä tai moniselitteisellä tavalla tai väärään aikaan kyseisessä kohdassa tarkoitettua olennaista tietoa taikka jättää mainitsematta kaupallisen menettelyn kaupallisen tarkoituksen, ellei se ilmene asiayhteydestä, mikäli jommassakummassa tapauksessa se saa tai todennäköisesti saa keskivertokuluttajan tekemään kaupallisen ratkaisun, jota hän muuten ei olisi tehnyt.

3. Jos kaupallisen menettelyn ilmoittamisessa käytettävä väline asettaa paikkaan tai aikaan liittyviä rajoituksia, nämä rajoitukset sekä elinkeinonharjoittajan mahdollisesti toteuttamat toimenpiteet tietojen välittämiseksi kuluttajille muilla tavoin otetaan huomioon päätettäessä siitä, onko tietoja jätetty mainitsematta.

4. Ostokehotuksissa pidetään olennaisina seuraavia tietoja, jolleivät ne ilmene asiayhteydestä:

a) tuotteen pääominaisuudet siinä laajuudessa kuin viestintävälineen ja tuotteen kannalta on asianmukaista;

b) elinkeinonharjoittajan maantieteellinen osoite ja henkilöllisyys, kuten esimerkiksi hänen toiminimensä ja tarvittaessa sen elinkeinonharjoittajan maantieteellinen osoite ja henkilöllisyys, jonka puolesta hän toimii;

c) hinta veroineen tai, ellei tuotteen luonteesta johtuen hintaa voida kohtuudella laskea etukäteen, hinnan laskutapa sekä tapauksen mukaan kaikki muut rahti-, toimitus- tai postimaksut tai, ellei näitä kustannuksia voida kohtuudella laskea etukäteen, se seikka, että kuluttaja voi joutua maksamaan tällaisia lisämaksuja;

d) maksujärjestelyt, toimitus, suorittaminen ja valitusten käsittelyihin sovellettava käytäntö, mikäli ne poikkeavat huolellisen ammatinharjoittamisen vaatimuksista;

e) kun tuotteisiin ja liiketoimiin liittyy irtisanomis- tai peruuttamisoikeus, maininta tästä oikeudesta.

5. Yhteisön lainsäädännössä vahvistettuja kaupallista viestintää, mainonta tai markkinointi mukaan luettuna, koskevia tiedotusvaatimuksia pidetään olennaisina. Liitteessä II, joka ei ole tyhjentävä, on luettelo tällaisista vaatimuksista.”

11 Direktiivin 8 artiklassa, jonka otsikkona on ”Aggressiiviset kaupalliset menettelyt”, säädetään seuraavaa:

”Kaupallista menettelyä pidetään aggressiivisena, jos se asiayhteydessä, kun otetaan huomioon kaikki seikat ja olosuhteet, häirinnän, pakottamisen, fyysinen voimankäyttö mukaan luettuna, tai sopimattoman vaikuttamisen keinoin merkittävästi heikentää tai on omiaan merkittävästi heikentämään keskivertokuluttajan valinnanvapautta tai käyttäytymistä suhteessa tuotteeseen ja näin saa tai todennäköisesti saa hänet tekemään kaupallisen ratkaisun, jota hän ei muuten olisi tehnyt.”

12 Direktiivin 9 artiklassa, jonka otsikkona on ”Häirinnän, pakottamisen ja sopimattoman vaikuttamisen käyttäminen”, säädetään seuraavaa:

”Määritettäessä, käytetäänkö kaupallisessa menettelyssä häirintää, pakottamista, fyysinen voimankäyttö mukaan luettuna, tai sopimatonta vaikuttamista, huomioon otetaan:

a) sen ajoitus, tapahtumapaikka, luonne ja kesto;

b) uhkaava tai halventava kielenkäyttö tai käyttäytyminen;

c) elinkeinonharjoittajan vaikuttaminen tuotetta koskevaan kuluttajan ratkaisuun käyttämällä tiedossaan olevia vastoinkäymisiä tai seikkoja, jotka ovat niin vakavia, että ne heikentävät kuluttajan arvostelukykyä;

d) elinkeinonharjoittajan asettamat vaikeat ja kohtuuttomat sopimuksen ulkopuoliset esteet, kun kuluttaja haluaa käyttää sopimukseen sisältyviä oikeuksiaan, mukaan lukien oikeutta päättää sopimus tai vaihtaa tuotetta tai elinkeinonharjoittajaa;

e) uhkaus ryhtyä toimiin, jotka eivät ole laillisesti mahdollisia.”

13 Direktiivin 19 artiklassa säädetään vihdoin seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on annettava ja julkaistava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset viimeistään 12 päivänä kesäkuuta 2007. – –

Niiden on alettava soveltaa näitä säännöksiä viimeistään 12 päivänä joulukuuta 2007. – –”

Kansallinen säännöstö

14 Kaupallisista menettelyistä sekä kuluttajalle tiedottamisesta ja kuluttajansuojasta 14.7.1991 annetun lain (Wet betreffende de handelspraktijken en de voorlichting en de bescherming van de konsument; Belgisch Staatsblad 29.8.1991; jäljempänä vuoden 1991 laki) 54 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Tässä pykälässä mainitusta yhdistetystä tarjouksesta on kyse, kun tavaroiden, palveluiden, kaikkien muiden etujen tai etukuponkien, joilla nämä voidaan saada, saaminen maksua vastaan tai ilmaiseksi on sidoksissa toisen tavaran tai palvelun hankkimiseen, vaikka nämä tavarat tai palvelut olisivat keskenään samanlaisiakin.

Jäljempänä mainittuja poikkeuksia lukuun ottamatta myyjät eivät saa tehdä kuluttajille yhdistettyjä tarjouksia. Yhdistetyn tarjouksen tekeminen kuluttajille on kielletty myös silloin, kun sen tekijöinä ovat useat myyjät, jotka toimivat samassa tarkoituksessa.”

15 Vuoden 1991 lain 55–57 §:ssä säädetään muutamia poikkeuksia tästä kiellosta.

16 Vuoden 1991 lain 55 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Yhteishintaan voidaan tarjota yhdessä:

1. tavaroita tai palveluja, jotka muodostavat yhden kokonaisuuden.

Kuningas voi toimivaltaisen ministerin ja valtiovarainministerin ehdotuksesta määrätä ne rahoitusalalla tarjottavat palvelut, jotka muodostavat yhden kokonaisuuden.

2. samanlaisia tavaroita tai palveluja, edellyttäen, että:

   a) jokainen tavara ja palvelu voidaan ostaa samasta toimipaikasta erikseen niiden tavallisella hinnalla,

   b) ostajalle ilmoitetaan selkeästi tästä mahdollisuudesta ja jokaisen erikseen myydyn tavaran ja palvelun yksikköhinnasta,

   c) ostajalle tavaroiden tai palvelujen kokonaismäärästä mahdollisesti myönnetty alennus on korkeintaan kolmannes yksikköhintojen summasta.”

17 Vuoden 1991 lain 56 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Yhdessä pääasiallisen tavaran tai palvelun kanssa on sallittua tarjota ilmaiseksi:

1. pääasialliseen tavaraan liittyviä tarvikkeita, jotka valmistaja on erityisesti sovittanut tähän tavaraan ja jotka toimitetaan yhdessä tämän tavaran kanssa sen käytön laajentamiseksi tai helpottamiseksi,

2. tavaroiden suojaamiseen tai pakkaamiseen käytettäviä pakkauksia tai säiliöitä, missä yhteydessä otetaan huomioon tavaroiden luonne ja arvo,

3. liiketoiminnassa tavallisia pieniä tavaroita ja palveluja sekä myytyjen tavaroiden toimitus, asennus, tarkastus ja kunnossapito,

4. näytteitä pääasiallisen tavaran valmistajan tai toimittajan valikoimasta, mikäli niitä tarjotaan tavaran ominaisuuksien arviointiin juuri tarpeellinen määrä,

5. värikuvia, tarroja ja muita kuvia, joiden kaupallinen arvo on vähäinen,

6. osallistumisoikeuksia lailla sallittuihin arvontoihin,

7. esineitä, joissa on selvästi näkyviä mainostekstejä, joita ei saada poispyyhityiksi, ja joita ei sellaisenaan pidetä kaupan, edellyttäen, että tarjoajan maksama ostohinta on korkeintaan 5 prosenttia sen pääasiallisen tavaran tai palvelun myyntihinnasta, jonka yhteydessä esineitä jaetaan.”

18 Vuoden 1991 lain 57 §:ssä säädetään vihdoin seuraavaa:

”Yhdessä pääasiallisen tuotteen tai palvelun kanssa on myös sallittua tarjota ilmaiseksi:

1. etukuponkeja, joilla voidaan hankkia samanlainen tavara tai palvelu, mikäli tästä hankinnasta saatava hinnanalennus ei ylitä 55 §:n 2 momentissa säädettyä kiinteää prosenttimäärää;

2. etukuponkeja, joilla voidaan hankkia jokin 56 §:n 5 ja 6 momentissa mainituista eduista;

3. etukuponkeja, joilla annetaan yksinomaan oikeus saada rahallinen hintahyvitys, edellyttäen,

   a) että niissä mainitaan niiden rahallinen arvo;

   b) että tavaroiden myyntipaikoilla tai palvelujen suorituspaikoilla on selvästi ilmoitettu tarjottavan hyvityksen taso tai määrä ja ne tavarat tai palvelut, joiden hankita antaa oikeuden etukuponkeihin;

4. sellaisista asiakirjoista muodostuvia etukuponkeja, jotka sen jälkeen, kun tuotetta tai palvelua on hankittu tietty määrä, antavat oikeuden hankkia samankaltaisen

tavaran tai palvelun ilmaiseksi tai alennuksella, mikäli kyseinen etu on saman myyjän tarjoama eikä ylitä kolmasosaa aikaisemmin hankittujen tavaroiden tai palveluiden hinnasta.

Etukupongeissa on mainittava niiden voimassaolon mahdollinen päättymispäivä sekä tarjousta koskevat yksityiskohtaiset säännöt.

Jos myyjä keskeyttää tarjouksensa, kuluttajan on voitava hyödyntää tarjottua etua suhteessa aikaisemmin suoritettuihin ostoihin.”

19 Belgian kuningaskunta antoi 5.6.2007 lain, jolla muutettiin kaupallisista menettelyistä sekä kuluttajalle tiedottamisesta ja kuluttajansuojasta 14.7.1991 annettua lakia (Belgisch Staatsblad 21.6.2007, s. 34272; jäljempänä 5.6.2007 annettu laki) ja jolla sen 1 §:n mukaan saatetaan direktiivin säännökset kansallisen oikeusjärjestyksen osaksi.

Pääasiat ja ennakkoratkaisukysymykset

Asia C-261/07

20 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että Total Belgium, joka on muun muassa polttoainetta huoltoasemilla jakelevan Total-konsernin tytäryhtiö, on 15.1.2007 alkaen tarjonnut kuluttajille, joilla on Total Club -kortti, kustakin vähintään 25 litran suuruisesta tankkauksesta autoa kohden tai vähintään 10 litran suuruisesta tankkauksesta moottoripyörää tai mopoa kohden maksutta kolmen viikon pituisen ilmaisen tiepalvelun.

21 VTB, joka on tiepalvelualalla toimiva yhtiö, vaati 5.2.2007 Rechtbank van koophandel te Antwerpeniä määräämään, että Total Belgiumin oli lopetettava tämä kaupallinen menettely, koska siinä oli kyse vuoden 1991 lain 54 §:llä kielletystä yhdistetystä tarjouksesta.

22 Näin ollen Rechtbank van koophandel te Antwerpen on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko – – direktiivin – – kanssa ristiriidassa – – [vuoden] 1991 – – lain 54 §:n kaltainen kansallinen säännös, jolla kielletään – laissa tyhjentävästi lueteltuja poikkeuksia lukuun ottamatta – kaikki myyjän kuluttajalle tekemät yhdistetyt tarjoukset, mukaan lukien sellaisen tavaran, joka kuluttajan on ostettava, tarjoaminen yhdessä sellaisen maksuttoman palvelun kanssa, jonka saaminen on sidottu tavaran ostamiseen, kyseisen yksittäistapauksen olosuhteista riippumatta ja ottamatta erityisesti huomioon sitä vaikutusta, joka tällaisella konkreettisella tarjouksella voi olla keskivertokuluttajaan, ja sitä, voidaanko tarjouksen yksittäistapauksen konkreettisissa olosuhteissa katsoa olevan huolellisen ammatinharjoittamisen tai hyvien kauppatapojen vastainen?”

Asia C-299/07

23 Pääasian oikeudenkäynnissä ovat asianosaisina Galatea, joka myy naisten alusvaatteita Schotenissa (Belgia), ja Sanoma, joka on suomalaisen Sanoma-konsernin tytäryhtiö, joka julkaisee useita lehtiä, muun muassa Flair -nimistä viikkolehteä.

24 Flairin 13.3.2007 julkaistu numero sisälsi vihkosen, jolla myönnettiin aikavälillä 13.3.–15.5.2007 oikeus 15–25 prosentin alennukseen Flanderin hallintoalueella sijaitsevissa eri alusvaateliikkeissä myytävistä tavaroista.

25 Galatea nosti 22.3.2007 kanteen Rechtbank van koophandel te Antwerpenissa tämän kaupallisen menettelyn lakkauttamiseksi väittäen, että Sanoma oli rikkonut muun muassa vuoden 1991 lain 54 §:ää.

26 Näin ollen Rechtbank van koophandel te Antwerpen on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko palvelujen vapaata liikkuvuutta koskevan EY 49 artiklan ja – – direktiivin – – kanssa ristiriidassa – – [vuoden] 1991 – – lain 54 §:n kaltainen kansallinen säännös, jolla kielletään – laissa tyhjentävästi lueteltuja poikkeuksia lukuun ottamatta – kaikki myyjän kuluttajalle tekemät yhdistetyt tarjoukset, joissa tavaroiden, palveluiden, etujen ja etukuponkien, joilla nämä voidaan saada, saaminen maksua vastaan tai ilmaiseksi on sidoksissa toisen, erilaisen tai myös samanlaisen tavaran tai palvelun hankkimiseen, kyseisen yksittäistapauksen olosuhteista riippumatta ja ottamatta erityisesti huomioon sitä vaikutusta, joka konkreettisella tarjouksella voi olla keskivertokuluttajaan, ja sitä, voidaanko tarjouksen yksittäistapauksen konkreettisissa olosuhteissa katsoa olevan huolellisen ammatinharjoittamisen tai hyvien kauppatapojen vastainen?”

27 Asiat C-261/07 ja C-299/07 yhdistettiin yhteisöjen tuomioistuimen presidentin 29.8.2007 antamalla määräyksellä kirjallista ja suullista käsittelyä sekä tuomion antamista varten.

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

28 Kansallinen tuomioistuin kysyy näissä kahdessa kysymyksessään pääasiallisesti, onko direktiiviä tulkittava siten, että sen vastainen on vuoden 1991 lain 54 §:n kaltainen kansallinen säännös, jossa muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta ja yksittäistapauksen konkreettisia olosuhteita huomioon ottamatta asetetaan yleinen periaate, jolla kielletään myyjää tekemästä yhdistettyjä tarjouksia kuluttajalle.

Ennakkoratkaisupyynnön tutkittavaksi ottaminen asiassa C-261/07

29 VTB väittää, ettei ennakkoratkaisupyyntöä voida ottaa tutkittavaksi, koska se koskee sellaisen direktiivin tulkintaa, jonka täytäntöönpanolle varattu määräaika, joka päättyi 12.12.2007, ei ollut vielä päättynyt ajankohtana, jona päätös ennakkoratkaisun esittämisestä tehtiin (eli 24.5.2007).

30 Espanjan ja Belgian hallitukset katsovat samasta syystä ja vetoamatta nimenomaisesti tutkimatta jättämiseen, ettei direktiiviä voida soveltaa pääasiassa. Espanjan hallitus väittää, ettei tuomioistuin voi jättää soveltamatta kansallista säännöstä direktiivin rikkomisen takia ennen kuin sen täytäntöönpanolle varattu määräaika on päättynyt.

31 Näitä väitteitä ei kuitenkaan voida hyväksyä.

32 Tässä suhteessa on muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan EY 234 artiklan mukaisessa yhteisöjen tuomioistuimen ja kansallisten tuomioistuinten välisessä yhteistyössä yksinomaan kansallisen tuomioistuimen, jossa asia on vireillä ja joka vastaa annettavasta ratkaisusta, tehtävänä on kunkin asian erityispiirteiden perusteella harkita, onko ennakkoratkaisu tarpeen asian ratkaisemiseksi ja onko sen yhteisöjen tuomioistuimelle esittämillä kysymyksillä merkitystä asian kannalta. Näin ollen kun kansallisten tuomioistuinten esittämät kysymykset koskevat yhteisön oikeussäännön tulkintaa, yhteisöjen tuomioistuin on lähtökohtaisesti velvollinen ottamaan niihin kantaa (ks. mm. asia C-379/98, PreussenElektra, tuomio 13.3.2001, Kok., s. I-2099, 38 kohta; asia C-18/01, Korhonen ym., tuomio 22.5.2003, Kok., s. I-5321, 19 kohta ja asia C-295/05, Asemfo, tuomio 19.4.2007, Kok., s. I-2999, 30 kohta)

33 Tästä seuraa, että olettamasta, jonka mukaan kansallisten tuomioistuinten esittämillä ennakkoratkaisukysymyksillä on merkitystä asian ratkaisemisen kannalta, voidaan poiketa ainoastaan poikkeuksellisissa olosuhteissa eli muun muassa silloin, kun on ilmeistä, että kansallisen tuomioistuimen pyytämällä näissä kysymyksissä tarkoitettujen yhteisön oikeuden säännösten ja määräysten tulkitsemisella ei ole mitään yhteyttä

kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen (ks. erityisesti asia C-415/93, Bosman, tuomio 15.12.1995, Kok., s. I-4921, 61 kohta ja asia C-212/06, Gouvernement de la Communauté française ja gouvernement wallon, tuomio 1.4.2008, Kok., s. I-1683, 29 kohta).

34 Tässä tapauksessa on todettava, ettei asiassa selvästi ilmene, että ennakkoratkaisukysymyksen esittämisellä ei olisi merkitystä sen päätöksen kannalta katsoen, jonka tekemistä on vaadittu kansalliselta tuomioistuimelta.

35 Oikeuskäytännöstä ilmenee, että direktiivin soveltamisalaan on katsottava kuuluvan sellaisten kansallisen säännösten ohella, joiden nimenomaisena tavoitteena on mainitun direktiivin täytäntöönpano, kyseisen direktiivin voimaantulopäivästä lukien myös sellaiset aikaisemmat kansalliset säännökset, joilla voidaan varmistaa kansallisen oikeuden yhdenmukaisuus direktiivin kanssa (ks. vastaavasti asia C-81/05, Cordero Alonso, tuomio 7.9.2006, Kok., s. I-7569, 29 kohta).

36 Vaikka pääasiassa onkin totta, että vuoden 1991 lain muuttamisesta 5.6.2007 annettu laki, jolla direktiivi varsinaisesti pyritään panemaan täytäntöön, on annettu pääasiassa kyseessä olevien tosiseikkojen tapahtumisen ja ennakkoratkaisupyyntöpäätöksen tekemisen jälkeen, on kuitenkin niin, että – kuten tuosta päätöksestä ilmenee ja kuten Belgian hallitus on istunnossa myöntänyt – vuoden 1991 lain 54–57 §:ään sisältyviä riidanalaisia säännöksiä eli säännöksiä, joissa asetetaan yhdistettyjä tarjouksia koskeva yleinen periaatteellinen kielto ja joissa säädetään muutamia poikkeuksia tästä periaatteesta, ei ole kumottu eikä edes muutettu 5.6.2007 annetulla lailla.

37 Toisin sanoen sekä pääasiassa kyseessä olevien tosiseikkojen tapahtuessa että ennakkoratkaisupyyntöpäätöstä tehtäessä kansalliset viranomaiset katsoivat, että näillä jo olemassa olevilla säännöksillä varmistettaisiin direktiivin täytäntöönpano sen voimaantulosta eli 12.6.2005 lähtien ja että ne näin ollen kuuluisivat sen soveltamisalaan.

38 Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee joka tapauksessa, että direktiivin täytäntöönpanolle varatun määräajan kuluessa jäsenvaltioiden, joille direktiivi on osoitettu, on pidättäydyttävä antamasta säännöksiä, jotka ovat omiaan vakavasti vaarantamaan tässä direktiivissä säädetyn tavoitteen saavuttamisen (asia C-129/96, Inter-Environnement Wallonie, tuomio 18.12.1997, Kok., s. I-7411, 45 kohta; asia C-14/02, ATRAL, tuomio 8.5.2003, Kok., s. I-4431, 58 kohta ja asia C-144/04, Mangold, tuomio 22.11.2005, Kok., s. I-9981, 67 kohta).

39 Yhteisöjen tuomioistuimella on ollut tässä suhteessa tilaisuus täsmentää, että tämä pidättäytymisvelvollisuus sitoo asianomaisten jäsenvaltioiden kaikkia viranomaisia, kansalliset tuomioistuimet mukaan lukien. Jäsenvaltioiden tuomioistuinten on näin ollen direktiivin voimaantuloajankohdasta lähtien pidättäydyttävä niin pitkälti kuin mahdollista tulkitsemasta kansallista oikeutta tavalla, joka uhkaa täytäntöönpanolle varatun määräajan jälkeen vakavasti vaarantaa tässä direktiivissä säädetyn tavoitteen saavuttamisen (ks. etenkin asia C-212/04, Adeneler ym., tuomio 4.7.2006, Kok., s. I-6057, 122 ja 123 kohta).

40 Koska direktiivi oli pääasian tosiseikkojen tapahtuessa jo tullut voimaan, Rechtbank van koophandel te Antwerpenin esittämää, direktiivin keskeisiä säännöksiä koskevaa tulkintapyyntöä on pidettävä hyödyllisenä kansalliselle tuomioistuimelle sen vuoksi, että sen avulla sillä on mahdollisuus ratkaista sen käsiteltävänä oleva asia mainittua pidättäytymisvelvollisuutta noudattaen.

41 Edellä esitetty huomioiden on syytä katsoa, että kansallisen tuomioistuimen asiassa C-261/07 esittämä ennakkoratkaisupyyntö voidaan ottaa tutkittavaksi.

Asiakysymys

Yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyt huomautukset

42 Asiaratkaisun osalta Total Belgium, Sanoma, Portugalin hallitus ja Euroopan yhteisöjen komissio ovat sitä mieltä, että yhdistettyjä tarjouksia koskeva kielto, josta säädetään vuoden 1991 lain 54 §:ssä, on ristiriidassa direktiivin kanssa.

43 Total Belgium, Sanoma ja komissio väittävät tältä osin, että yhdistetyt tarjoukset kuuluvat direktiivissä tarkoitettuun ”kaupallisen menettelyn” käsitteeseen. Koska viimeksi mainitulla yhdenmukaistetaan täysin sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevat säännökset, jäsenvaltiot voivat direktiivin 5 artiklan 5 kohdan mukaisesti ”kaikissa olosuhteissa” kieltää ainoastaan sen liitteessä I mainitut menettelyt. Koska liitteessä ei mainita yhdistettyjä tarjouksia, niitä ei näin ollen voida sellaisenaan kieltää, vaan ne voitaisiin kieltää ainoastaan siinä tapauksessa, että tuomioistuin yksittäistapauksen konkreettisten olosuhteiden nojalla katsoisi, että direktiivin 5 artiklassa säädetyt edellytykset täyttyvät. Näin ollen – ja tätä mieltä on myös Portugalin hallitus – vuoden 1991 lain 54 §:ssä säädetyn kaltainen yhdistettyjä tarjouksia koskeva periaatteellinen kielto on ristiriidassa direktiivin kanssa.

44 VTB ja Belgian sekä Ranskan hallitukset, jotka ovat asiasta eri mieltä, väittävät pääasiallisesti, että yhdistetyt tarjoukset eivät kuulu direktiivissä tarkoitettuun ”kaupallisen menettelyn” käsitteeseen ja etteivät ne tästä syystä kuulu sen soveltamisalaan.

45 Belgian hallitus täsmentää tässä suhteessa, että yhdistetyistä tarjouksista annettiin ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi myynninedistämisestä sisämarkkinoilla (EYVL 2002, C 75, s. 11), jossa mainittujen tarjousten ja direktiivissä tarkoitettujen kaupallisten menettelyjen oikeudellinen kohtelu erotettiin selvästi toisistaan. Koska tämä ehdotus peruutettiin vasta vuonna 2006, Belgian viranomaiset olettivat perustellusti, että yhdistetyt tarjoukset eivät kuuluisi kaupallisiin menettelyihin. Sen vuoksi Belgian lainsäätäjä ei direktiiviä täytäntöönpannessaan katsonut, että

sen olisi täytynyt muuttaa vuoden 1991 lain 54 §:ää tai että sillä olisi velvollisuus tulkita sitä direktiivin 5 artiklassa asetettujen arviointiperusteiden mukaisesti.

46 Ranskan hallitus toteaa lisäksi erityisesti, että vaikka direktiivi velvoittaakin jäsenvaltiot kieltämään kuluttajiin kohdistuvat sopimattomat kaupalliset menettelyt, tämä ei kuitenkaan estä näitä valtioita kuluttajia paremmin suojellakseen kieltämästä yhdistettyjen tarjousten kaltaisia muita menettelyjä siitä riippumatta, ovatko ne sopimattomia direktiivissä tarkoitetuin tavoin.

47 VTB katsoo vihdoin, että olipa miten oli, direktiivin 5 artiklalla ei suljeta pois jäsenvaltioiden mahdollisuutta pitää sopimattomina kaupallisina menettelyinä muitakin kuin sen liitteessä I mainittuja menettelyjä.

Yhteisöjen tuomioistuimen vastaus

48 Jotta näihin kysymyksiin voitaisiin vastata, aluksi on tarpeen päättää, ovatko riidanalaisen kiellon kohteena olevat yhdistetyt tarjoukset direktiivin 2 artiklan d alakohdassa tarkoitettuja kaupallisia menettelyjä ja kuuluvatko ne näin ollen tämän direktiivin säännösten soveltamisalaan.

49 Tältä osin on syytä todeta, että kaupallisen menettelyn käsitteellä tarkoitetaan direktiivin 2 artiklan d alakohdassa erityisen laajaa ilmaisua käyttäen ”elinkeinonharjoittajan tointa, mainitsematta jättämistä, käyttäytymistä tai edustamista, kaupallista viestintää, mukaan lukien mainontaa ja markkinointia, joka liittyy välittömästi tuotteen myynnin edistämiseen, myymiseen tai toimittamiseen kuluttajille”.

50 Kuten julkisasiamies ratkaisuehdotuksensa 69 ja 70 kohdassa toteaa, yhdistetyt tarjoukset ovat kaupallisia toimia, jotka kuuluvat selvästi joidenkin toimijoiden kaupalliseen strategiaan ja joilla pyritään välittömästi edistämään niiden myyntiä ja menekkiä. Tästä seuraa, että ne hyvinkin ovat direktiivin 2 artiklan d alakohdassa tarkoitettuja kaupallisia menettelyjä ja että ne näin ollen kuuluvat sen soveltamisalaan.

51 Tämän tultua päätetyksi on ensin muistutettava, että direktiivillä pyritään sen viidennen ja kuudennen perustelukappaleen sekä sen 1 artiklan mukaan antamaan elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisiä sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevat yhdenmukaiset säännöt sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan tukemiseksi ja korkeatasoisen kuluttajansuojan saavuttamiseksi.

52 Direktiivillä siis täysin yhdenmukaistetaan nämä säännöt yhteisön tasolla. Kuten direktiivin 4 artiklassa nimenomaisesti säädetään ja toisin kuin VTB ja Ranskan hallitus väittävät, jäsenvaltiot eivät näin ollen voi toteuttaa direktiivissä säädettyjä toimenpiteitä tiukempia toimenpiteitä edes silloin, kun ne haluavat saavuttaa korkeammantasoisen kuluttajansuojan.

53 Sitten on syytä todeta, että direktiivin 5 artiklassa säädetään sopimattomien kaupallisten menettelyjen kieltämisestä ja että siinä annetaan ne arviointiperusteet, joiden avulla tämä sopimattomuus voidaan määrittää.

54 Tämän säännöksen 2 kohdan mukaan kaupallinen menettely on sopimaton, mikäli se on huolellisen ammatinharjoittamisen vaatimusten vastainen ja mikäli se vääristää olennaisesti tai on omiaan vääristämään olennaisesti keskivertokuluttajan taloudellista käyttäytymistä tuotteeseen nähden.

55 Direktiivin 5 artiklan 4 kohdassa määritetään lisäksi kaksi täsmällistä sopimattomien kaupallisten menettelyjen ryhmää, jotka ovat 6 ja 7 sekä 8 ja 9 artiklassa yksilöityjen arviointiperusteiden mukaiset ”harhaanjohtavat menettelyt” ja ”aggressiiviset menettelyt”. Tällaiset menettelyt ovat näiden säännösten nojalla kiellettyjä, mikäli ne niiden kaikki seikat ja asiayhteys huomioon ottaen näin saavat tai todennäköisesti saavat keskivertokuluttajan tekemään kaupallisen ratkaisun, jota hän ei muuten olisi tehnyt.

56 Direktiivin liitteessä I luetellaan myös tyhjentävästi ne 31 kaupallista menettelyä, joita direktiivin 5 artiklan 5 kohdan nojalla pidetään ”kaikissa olosuhteissa” sopimattomina. Kuten direktiivin 17 perustelukappaleessa nimenomaisesti täsmennetään, nämä ovat näin ollen ainoat kaupalliset menettelyt, joita voidaan pitää sopimattomina ilman 5–9 artiklan säännöksiin perustuvaa tapauskohtaista arviointia.

57 Lopuksi on tärkeää todeta, että yhdistettyjä tarjouksia ei mainita kyseisessä liitteessä I lueteltujen menettelyjen joukossa.

58 Kansallisen tuomioistuimen esittämiä kysymyksiä on näin ollen tutkittava edellisissä kohdissa mieleen palautettujen direktiivin säännösten sisällön ja yleisen rakenteen valossa.

59 Tässä suhteessa on todettava, että pääasiassa kyseessä olevan kaltainen lainsäädäntö, jossa säädetään yhdistettyjen tarjousten lainvastaisuutta koskevasta olettamasta, ei ole direktiivissä asetettujen edellytysten mukainen.

60 Vuoden 1991 lain 54 §:ssä säädetään ensinnäkin yhdistettyjä tarjouksia koskevasta periaatteellisesta kiellosta, vaikka tällaisia menettelyjä ei mainita direktiivin liitteessä I.

61 Kuten tämän tuomion 56 kohdassa on todettu, tuossa liitteessä luetellaan tyhjentävästi ne kaupalliset menettelyt, jotka ovat kiellettyjä kaikissa olosuhteissa ja joita ei näin ollen pidä arvioida tapauskohtaisesti.

62 Vuoden 1991 lain 54 §:llä käyttöön otettu järjestelmä on siis direktiivin vastainen siltä osin kuin tuolla säännöksellä yleisesti ja ennalta ehkäisevästi kielletään yhdistetyt tarjoukset siitä riippumatta, onko niiden sopimattomuutta arvioitu direktiivin 5–9 artiklassa asetettujen perusteiden nojalla.

63 Pääasiassa kyseessä olevan kaltainen, tällä tavoin toimiva sääntö on direktiivin 4 artiklan sisällön vastainen, sillä tässä artiklassa kielletään nimenomaisesti jäsenvaltioita pitämästä voimassa tai toteuttamasta tiukempia kansallisia toimenpiteitä silloinkaan, kun näillä toimenpiteillä pyritään saavuttamaan korkeammantasoinen kuluttajansuoja.

64 Tähän on lopuksi syytä lisätä, ettei tätä tulkintaa voida asettaa kyseenalaiseksi sillä seikalla, että vuoden 1991 lain 55–57 §:ssä säädetään muutamia poikkeuksia kyseisestä yhdistettyjä tarjouksia koskevasta kiellosta.

65 Vaikka näillä poikkeuksilla saatetaankin supistaa yhdistettyjä tarjouksia koskevan kiellon soveltamisalaa, niillä ei kuitenkaan saada niiden rajoitettu ja ennalta määrätty luonne huomioon ottaen korvata direktiivin 5–9 artiklassa säädettyjen arviointiperusteiden valossa tapahtuvaa kaupallisen menettelyn sopimattomuuden tarkastelua, joka kunkin yksittäistapauksen asiayhteydessä on välttämättä suoritettava, kun kyse on, kuten pääasioissa, direktiivin liitteessä I mainitsemattomasta menettelystä.

66 Muutamien kyseisten poikkeusten sisältökin vahvistaa tämän toteamuksen. Vuoden 1991 lain 55 §:ssä sallitaan esimerkiksi yhteishintaan tehtävät yhdistetyt tarjoukset vain niiltä osin, kuin ne koskevat tavaroita tai palveluja, jotka joko muodostavat yhden

kokonaisuuden tai ovat samanlaisia. Kuten komissio perustellusti toteaa yhteisöjen tuomioistuimen esittämään kirjalliseen kysymykseen vastatessaan, ei voida pitää mahdottomana, etteikö sellaisia eri tavaroita tai palveluja koskeva yhdistetty tarjous, jotka eivät muodosta yhtä kokonaisuutta eivätkä ole samanlaisia, kuluttajaa etenkin asianmukaisesti tiedotettaessa täyttäisi direktiivissä sopivuudelle asetettuja edellytyksiä.

67 Näin ollen on syytä todeta, että vuoden 1991 laissa säädetyn kaltainen yhdistettyjä tarjouksia koskeva kielto on direktiivin vastainen. Tästä syystä EY 49 artiklan mahdollista rikkomista, johon asiassa C-299/07 esitetyssä ennakkoratkaisukysymyksessä viitataan, ei ole tarpeen pohtia.

68 Edellä esitetyn nojalla esitettyihin kysymyksiin on vastattava, että direktiiviä on tulkittava siten, että sen vastainen on pääasioissa kyseessä olevan kansallisen lainsäädännön kaltainen lainsäädäntö, jossa muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta ja yksittäistapauksen konkreettisia olosuhteita huomioon ottamatta kielletään kaikki myyjän kuluttajalle tekemät yhdistetyt tarjoukset.

Oikeudenkäyntikulut

69 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asiat seuraavasti:

Sopimattomista elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisistä kaupallisista menettelyistä sisämarkkinoilla ja neuvoston direktiivin 84/450/ETY, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 97/7/EY, 98/27/EY ja 2002/65/EY sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2006/2004 muuttamisesta 11.5.2005 annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2005/29/EY on tulkittava siten, että sen vastainen on pääasioissa kyseessä olevan kansallisen lainsäädännön kaltainen lainsäädäntö, jossa muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta ja yksittäistapauksen konkreettisia olosuhteita huomioon ottamatta kielletään kaikki myyjän kuluttajalle tekemät yhdistetyt tarjoukset.

Allekirjoitukset